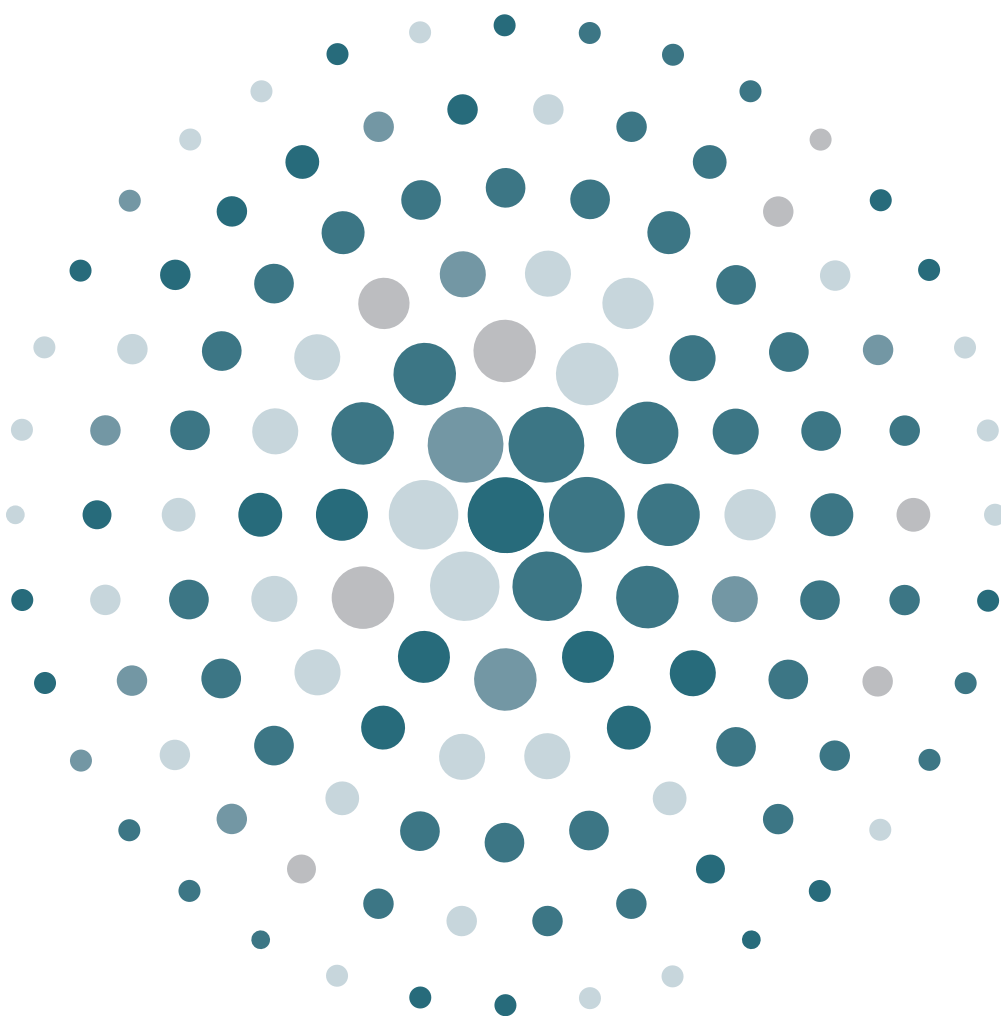

PRIRUČNIK

KAKO FORMIRATI SOCIJALNU ZADRUGU U SRBIJI

SADRŽAJ

Cilj priručnika	3
Kome je priručnik namenjen	4
Sličnosti zadruga i socijalnih preduzeća	5
Evropa i socijalno zadrugarstvo	6
Pravni okvir za socijalno zadrugarstvo u Srbiji	7
Osnivanje i upravljanje zadrugom	7
Specifičnosti socijalnih zadruga	9
Izbor socijalnog cilja	9
Primeri usklađenih socijalnih ciljeva, socijalnih mera i ostvarenih partnerstava	10
Raspodela dobiti	12
Perspektiva socijalnog zadrugarstva u Srbiji	13
Aneks 1: Ugovor o osnivanju socijalne zadruge (primer)	14
Aneks 2: Zadružna pravila socijalna zadruga (primer)	19

CILJ PRIRUČNIKA

Zbog rastućeg interesovanja građana, organizacija civilnog društva, zadruga i lokalnih samouprava za socijalno zadrugarstvo, kao i specifičnosti zadružnog i socijalnog preduzetništva, nastala je potreba za izradom priručnika "Kako formirati socijalnu zadrugu u Srbiji".

Osnovni cilj priručnika je da omogući informisano uključivanje svih zainteresovanih strana u postupak pokretanja socijalnih zadruga, njihovog poslovanja i razvoja.

Sa tim u vezi priručnik nudi osnovne informacije o organizacionoj strukturi socijalnih zadruga sa fokusom na vrednosti **demokratskog odlučivanja, načina raspodele viška vrednosti i ostvarivanja socijalnih ciljeva**. Ovo su ujedno i ključne karakteristike socijalnih zadruga, koje ih kvalifikuju za partnerstvo sa akterima iz svih sektora zainteresovanim za ravnomeran i održivi razvoj (lokalne samouprave, ministarstva, domaće fondacije, bilateralni i međunarodni donatori, društveno odgovorne kompanije).

Projektni tim:

Dejan Mitić
Nikola Mihailović
Slavoljub Plavšić

Priručnik Kako formirati socijalnu zadrugu u Srbiji, razvijen je u okviru projekta "Transformacijski potencijal i efekti četvorogodišnje primene čl.11 Zakona o zadrugama RS na razvoj socijalnog preduzetništva u Srbiji", koji realizuje Udruženje za lokalni razvoj Kamenica u partnerstvu sa Zadružnim savezom Srbije i Timom za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije.

Sadržaj Priručnika je isključiva odgovornost organizacije Udruženje za lokalni razvoj Kamenica i ne predstavlja nužno stavove USAID-a, Vlade SAD, BOŠ-a i Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije.

KOME JE PRIRUČNIK NAMENJEN

Tokom realizacije projekta "Transformacijski potencijal i efekti četvorogodišnje primene čl.11 Zakona o zadrugama RS na razvoj socijalnog preduzetništva u Srbiji", analizirani su stavovi građana, organizacija civilnog društva, zadruga i lokalnih samouprava kao potencijalnih pokretača socijalnih zadruga.

Analiza¹ je pokazala da su socijalne zadruge kao svojevrsna "građanska opcija" za pokretanje posla i rešavanje socijalnih problema, prihvatljive za 94,7% radno aktivnih građana (prosečne starost 42 godine, od čega 63% ispitanih živi na selu). Nešto veći procenat ispitanih organizacija civilnog društva, sa aktivnim projektima u oblastima ruralnog razvoja, pružanja socijalne podrške i sa iskustvom u socijalnom preduzetništvu, smatra da su socijalne zadruge dobar model za unapređenje opštih uslova života ugroženih društvenih grupa. Slično je i sa postojećim komercijalnim zadrugama iz kategorije opštih ili poljoprivrednih, čiji osnivači, menadžment, zaposleni, kooperanti i sezonski radnici uglavnom potiču iz iste zajednice i zainteresovani su za njen održivi razvoj. Analizom su obuhvaćene i lokalne samoprave koje su podržale formiranje socijalnih zadruga na svojoj teritoriji i ostvaruju aktivna partnerstva sa njima na realizaciji zajedničkih socijalnih ciljeva.

Imajući u vidu rezultate analize, priručnik je prvenstveno namenjen **građanima zainteresovanim za udruživanje na zadružnim i društveno odgovornim principima.**

Kada su u pitanju zadruge i organizacije zainteresovane za transformaciju u socijalnu zadrugu, priručnik je namenjen:

- **aktivnim zadrugama**, kojih ima preko 1700, među kojima je značajan broj poljoprivrednih i opštih zadruga koje već posluju po principima socijalnog zadrugarstva (ili kao de fakto socijalne zadruge);
- **postojećim socijalnim preduzećima**, grupi od preko 500 socijalnih preduzeća, koja posluju uglavnom kao udruženja i kojima odgovara zadružni oblik organizovanja, raspodele dobiti i društvenog delovanja;
- **organizacijama civilnog društva**, grupi od preko 33.000 organizacija, među kojima je značajan broj onih koje svoj identitet traže u socijalnom preduzetništvu ali su im nejasni uslovi poslovanja.

Sa aspekta partnerstva i ostvarivanja zajedničkih socijalnih ciljeva, priručnik je namenjen:

- **lokalnim samoupravama**, koje su zainteresovane za razvoj socijalnih zadruga, partnerstvo i održive modele podrške ugroženim kategorijama stanovništva na svojoj teritoriji.

Zahvaljujući partnerima iz izdavačke kuće Dnevnik-Poljoprivrednik, prilagođena verzija teksta Priručnika, biće dostupna učenicima srednjih poljoprivrednih škola u okviru knjige "Poljoprivrednikov poljoprivredni kalendar", kao deo šire nastavne literature.

¹ Analiza efekata četvorogodišnje primene čl.11 Zakona o zadrugama Republike Srbije, na razvoj socijalnog preduzetništva u Srbiji

<http://kamenica.org.rs/wp-content/uploads/2020/10/ANALIZA-efekata-%C4%8Detvorogodi%C5%A1nje-primene-%C4%8Dl.11-Zakona-o-zadrugama-RS-na-socijalno-preduzetni%C5%A1tvo-u-Srbiji.pdf>

SLIČNOSTI ZADRUGA I SOCIJALNIH PREDUZEĆA

Upečatljiva sličnost zadruga i socijalnih preduzeća nije slučajna. Evropsko zadrugarstvo je preteča modernog socijalnog preduzetništva, pri čemu su zadružne vrednosti (samopomoć, samoodgovornost, demokratičnost, jednakost, pravičnost i solidarnost) sastavni deo etike poslovanja socijalnih preduzeća.

Zadruge predstavljaju svojevrsnu "građansku opciju" poslovnog udruživanja, sa definisanim modelima za raspodelu dobiti, ostvarivanje socijalnih ciljeva i sa jasnom strukturom demokratskog odlučivanja.

Upravo su **preduzetnička, socijalna i upravljačka** dimenzija zadružnog poslovanja, istovremeno i **tri osnovna postulata socijalnog preduzetništva** prema definiciji Evropske komisije (EK) u dokumentu Social Business Initiative.²

Iako ne postoji usaglašena definicija socijalnih preduzeća, može se sa sigurnošću reći da **socijalna preduzeća teže ekonomski i ekološki održivom generisanju pozitivnih socijalnih uticaja u zajednici.**

EK koristi izraz „socijalno preduzeće“ kako bi predstavila biznise:

- kojima su društveni cilj ili opšte dobro razlog komercijalne aktivnosti, često u obliku visokog nivoa socijalnih inovacija;
- u kojima se profit uglavnom reinvestira u pravcu postizanja ovog socijalnog cilja;
- i gde način organizacije ili sistem vlasništva odražava njihovu misiju, omogućuje korišćenje demokratskih ili participativnih principa ili u svom fokusu ima socijalnu pravdu.

EK tretira zadruge kao de facto socijalna preduzeća, pri čemu je u upotrebi definicija zadruga koja je primenjiva i za većinu socijalnih preduzeća:

Zadruge su autonomna udruženja osoba ujedinjenih radi ispunjenja zajedničkih ekonomskih, socijalnih i kulturnih ciljeva. Svoje ciljeve postižu kroz preduzeće u zajedničkom vlasništvu i na demokratski način upravljanja.³

Neznatne razlike između socijalnih preduzeća koja su registrovana na drugi način (udruženja, fondacije, spin off) i socijalnih zadruga, uglavnom se odnose na način konkretnog organizovanja i delovanja.

² SBI <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2011/EN/1-2011-682-EN-F1-1.Pdf>

³ IBID

EVROPA I SOCIJALNO ZADRUGARSTVO

Kada je reč o zadružnoj ekonomiji, treba imati u vidu da u Evropskoj uniji posluje približno 250.000 zadruga sa 5,4 miliona zaposlenih i oko 163 miliona zadrugara (svaki treći građanin EU je član zadruge), dok zadruge beleže značajan tržišni udeo u poljoprivredi, šumarstvu, bankarstvu, maloprodaji, farmaceutskoj industriji i medicinskim uslugama.⁴

Prema EK, zadruge preuzimaju i sve važniju i pozitivniju ulogu u sprovođenju mnogih ciljeva u društvu, u oblastima poput **politike zapošljavanja, socijalnih integracija, regionalnog i ruralnog razvoja, poljoprivrede i drugih**. Sa tim u vezi, EK finansijskim mehanizmima promovira prisustvo zadruga u raznim programima i politikama u društvu, podržava podmlađivanje zadružnog sektora i koristi zadruge kao platforme za zapošljavanje mladih.

Efikasnost zadružne forme organizovanja u kombinaciji sa integrisanim socijalnim ciljevima, navela je značajan broj zemalja članica EU da prilagode zakone o zadrugama u korist razvoja socijalnog zadrugarstva. Zahvaljujući ovim zakonskim rešenjima, socijalne zadruge ostvaruju poreske i poslovne povlastice, koriste sredstva iz fondova za razvoj i konkurentne su na tržištu.

Ovoj grupi zemalja pripadaju: **Francuska** (zadružno društvo od kolektivnog interesa); **Republika Češka, Mađarska, Italija i Poljska** (socijalne zadruge); **Nemačka** (socijalne i kulturne zadruge); **Grčka** (zadruge sa ograničenom odgovornošću i socijalna zadružna preduzeća); **Portugal** (socijalno solidarne zadruge); i **Španija** (zadruge za socijalnu inicijativu); dok je **Belgija** uvela nacionalnu šemu za akreditaciju socijalnih preduzeća, koja omogućava identifikaciju socijalnih zadruga sa jasnom socijalnom svrhom.

Jedna od najuspešnijih u implementaciji socijalnog zadrugarstva je Italija. Od 35.000 aktivnih socijalnih preduzeća u Italiji, jednu trećinu čine socijalne zadruge formirane u periodu od početka primene Zakona 381 u 1991. godini do 2014. godine.⁵

⁴ Cooperatives https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/cooperatives_en

⁵ SE Mapping country report Italy <https://bit.ly/2HAMqDe>

PRAVNI OKVIR ZA SOCIJALNO ZADRUGARSTVO U SRBIJI

Srbija pripada grupi evropskih zemalja koje su omogućile razvoj socijalnog zadrugarstva.

Sa tim u vezi, pravno normativni aspekti počev od pravnog položaja, osnivanja, članstva, poslovanja, raspodele dobiti, razvoja i prestanka socijalnih zadruga, kao legalnih ili de jure socijalnih preduzeća, regulisani su Zakonom o zadrugama.

Na sva pitanja koja nisu uređena Zakonom o zadrugama, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje pravni položaj društva sa ograničenom odgovornošću.

Čl. 11 Zakona o zadrugama, građanima daje pravo da formiraju socijalne zadruge, koje pored komercijalnih delatnosti u oblastima poljoprivrede, prerade, zanatstva, usluga i drugih, obavljaju i različite delatnosti radi ostvarenja socijalne, ekonomske i radne uključenosti pripadnika ugroženih društvenih grupa ili zadovoljenja interesa lokalne zajednice.

OSNIVANJE I UPRAVLJANJE SOCIJALNOM ZADRUGOM

Osnivanje i upravljanje socijalnom zadrugom se ne razlikuje umnogome od istih procesa u ostalim zadrugama.

Pre osnivanja socijalne zadruge, potrebno je konsultovati odredbe od čl.14 do čl. 22 Zakona o zadrugama, u kojima su precizno definisani uslovi počev od sazivanja osnivačke skupštine, sadržaja osnivačkog akta zadruge (ugovora o osnivanju), opšteg akta zadružna pravila, do kapitala zadruge.

Više informacija o osnivanju zadruga možete dobiti preko Zadružnog saveza Srbije⁶ i Zadružnog saveza Vojvodine.⁷

Kompletna uputstva o registraciji i potrebnoj dokumentaciji za novoformirane zadruge, možete pronaći na internet prezentaciji Agencije za privredne registre (APR)⁸

Sa tim u vezi, u nastavku su predstavljena samo osnovna pravila i procedure vezane za osnivanje i upravljanje zadrugom.

Zadruga se osniva na osnivačkoj skupštini, zaključenjem ugovora o osnivanju,

⁶ Zadružni savez Srbije <https://www.zssrbije.org>

⁷ Zadružni savez Vojvodine <http://www.zasav.org.rs>

⁸ Agencija za privredne registre (APR)

<https://www.apr.gov.rs/registri/privredna-drustva/uputstva/zadruge/osnivanje.2035.html>

usvajanjem zadružnih pravila i izborom organa, a svojstvo pravnog lica stiče danom upisa u registar.

Osnivačku skupštinu saziva predstavnik osnivača koji su odlučili da formiraju zadrugu.

U skladu sa Zakonom o zadrugama, **zadrugu osniva najmanje 5 radno sposobnih, domaćih ili stranih fizičkih lica.**

Ukoliko se radi o zadruzi koja posluje sa **ulozima**, minimalni pojedinačni ulog za osnivanje zadruge je 20 dinara. **Ulozi zadrugara mogu biti nejednaki, novčani i nenovčani** (stvari i prava koji se izražavaju u novčanoj protivvrednosti).

Zadruge koja posluju sa **članarinama**, osnivaju se bez osnivačkog uloga.

Na osnivačkoj skupštini zadruge, članovi zadruge (zadrugari), imaju obavezu da konstituišu organe upravljanja zadrugom: **skupštinu, upravni odbor, nadzorni odbor** i da imenuju **direktora zadruge**.

Na skupštini se iz redova zadrugara bira predsednika skupštine sa mandatom ne dužim od pet godina.

Po istom principu, na pet godina, biraju se predsednik i članovi upravnog i nadzornog odbora.

U zadrugama sa manje od 20 članova, zadružnim pravilima se može odrediti da funkciju upravnog i nadzornog odbora vrši skupština zadruge.

Zadrugom upravljaju zadrugari. po principu "jedan zadrugar - jedan glas" u skupštini zadruge.

Najviši organ zadruge je skupština koja je sastavljena od svih članova. Skupština bira predsednika, donosi statut (vrši njegove izmene i dopunu) i formuliše zadružna pravila. Skupština obavlja kontrolnu funkciju, usvaja finansijske izveštaje, definiše osnivačke uloge, formira fondove za različite namene i stara se da svaki zadrugar učestvuje u raspodeli dobiti, srazmerno veličini pojedinačnog uloga u zadruzi i vrednosti izvršenog prometa preko zadruge.

U nadležnosti skupštine su pored ostalog i promena sedišta, poslovnog imena i delatnosti, kao i odluke o osnivanju drugog privrednog društva i prestanku rada zadruge.

Skupština postavlja direktora koji ne mora da bude član, a koji će zastupati, organizovati i voditi poslovanje zadruge.

Upravni odbor zadruge broji najmanje tri člana iz redova zadrugara, koji se biraju na skupštini zadruge. Članovi upravnog odbora biraju predsednika iz svojih redova. Delatnost upravnog odbora je definisana donošenjem i sprovođenjem poslovne politike zadruge, finansijskih i planova rada i razvoja.

Nadzorni odbor takođe ima najmanje tri člana, koje iz redova zadrugara postavlja

skupština. Nadzorni odbor funkcionise slično kao upravni odbor. Razlika je u delokrugu poslova koje obavlja, a to je pre svega kontrola rada upravnog odbora i direktora zadruge kroz proveru finansijskih i drugih izveštaja o poslovanju zadruge.

Odluke svih organa upravljanja, donose se na sednicama koje moraju biti pravovremeno i uredno sazivane, a kojima prisustvuje više od polovine ukupnog broja zadrugara. Odluke se donose isključivo većinom glasova prisutnih zadrugara. Prema Zakonu o zadrugama, članovi upravnog i nadzornog odbora dužni su da obavljaju svoj rad savesno, pošteno i odgovorno u skladu sa interesima zadruge i svih zadrugara.

Zakon definiše odgovornost članova odbora za nanaetu štetu zadruzi.

Specifičnosti prilikom formiranja i upravljanja socijalnim zadrugama predstavljene su u nastavku.

SPECIFIČNOSTI SOCIJALNIH ZADRUGA

Socijalne zadruge u prometu robe i usluga nastupaju pod poslovnim imenom u kome je, odmah iza primarne delatnosti, **transparentno istaknuto da se po vrsti i pravnoj formi radi o socijalnoj zadruzi.**

Jasno isticanje socijalnog cilja i spremnost da se u njegovu realizaciju uloži deo sredstava iz dobiti, predstavlja suštinsku razliku između socijalnih zadruga kao de jure socijalnih preduzeća i ostalih oblika zadružnog organizovanja ili isključivo komercijalnih zadruga.

IZBOR SOCIJALNOG CILJA

Definisanje jasnih i ostvarivih socijalnih ciljeva olakšava zadrugama kasniju realizaciju socijalnih mera, praćenje efekata i merenje doprinosa koji se ostvaruje u zajednici.

Izbor socijalnog cilja je predmet demokratskog dogovora zadrugara i odluke koja treba da bude u skladu sa sklonostima zadrugara, kapacitetima, lokalnim specifičnostima, procenjenim potrebama ugroženih grupa ili zajednice i drugim značajnim faktorima.

Poželjno je da socijalni ciljevi zadruge budu usklađeni i da doprinose postojećim nacionalnim i lokalnim politikama, strateškim dokumentima i akcionim planovima u konkretnim oblastima delovanja.

Socijalni ciljevi socijalne zadruge, definišu se i ističu u **Ugovoru o osnivanju socijalne zadruge** (Aneks 1) i opštem aktu **Zadružna pravila** (Aneks 2), koji se usvajaju na osnivačkoj skupštini zadruge.

Kada su u pitanju postojeće zadruge zainteresovane za transformaciju u socijalnu zadrugu, skupština:

- shodno čl. 37 stav 3 tačka 3) Zakona o zadrugama, usvaja izmene i dopune postojećeg Ugovora o osnivanju i Zadružnih pravila, unošenjem izabranog socijalnog cilja i izmenom odredbi o raspodeli dobiti;
- shodno čl. 37 stav 3 tačka 4) Zakona o zadrugama, vrši izmenu poslovnog imena i vrste zadruge;

Prijavu promene potrebno je izvršiti u Agenciji za privredne registre (APR-u), na odgovarajućem obrascu.⁹ Zbog prirode promena (poslovno ime i vrsta zadruge) neophodno izvršiti zamenu pečata, eventualno potpisati novi ugovor sa poslovnom bankom i izmeniti prateću dokumentaciju.

Rezultati socijalnih zadruga u ostvarivanju odabranih socijalnih ciljeva, predmet su zadružne revizije, koja je u skladu sa čl. 80 Zakona o zadrugama, zadužena za kontrolu usklađenosti poslovanja, upravljanja i organizovanja zadruge sa odredbama ovog zakona, zadružnim principima i zadružnim vrednostima.

Zahvaljujući reviziji, rezultati socijalnih zadruga su transparentni. Zaključak iz konačnog izveštaja o izvršenoj reviziji socijalne zadruge objavljuje se u APR-u i vidljiv je u rubrici 16 "objavljeni dokumenti".

PRIMERI USKLAĐENIH SOCIJALNIH CILJEVA, SOCIJALNIH MERA I OSTVARENIM PARTNERSTAVA

Evropske socijalne zadruge imaju važnu ulogu u sprovođenju mnogih ciljeva u društvu, u oblastima poput politike zapošljavanja, socijalnih integracija, regionalnog i ruralnog razvoja, poljoprivrede i drugih, pri čemu se socijalne zadruge koriste kao alat za ravnomerni razvoj i kao platforma za zapošljavanje mladih u ruralnim i nerazvijenim sredinama.

⁹ Obrasci za prijavu promene (APR) <https://www.apr.gov.rs/registri/privredna-dru%C5%A1tva/obraci.2042.html>

Srbija ima svega 7 aktivnih socijalnih zadruga, koje gledano po izboru socijalnih ciljeva i metoda za njihovu realizaciju, ne zaostaju za evropskim zadrugama.

Romska socijalna zadruga "Eko aktiv" iz Niša, za svoj socijalni cilj ima smanjenje nezaposlenosti Roma u gradskoj opštini Crveni Krst. Romska populacija predstavlja 7% ukupnog stanovništva ove urbane i razvijene opštine I kategorije, pri čemu je procenat nezaposlenih Roma veći od njihovog učešća u opštoj populaciji i iznosi 10,64%. Ovu grupu uglavnom čine osobe bez kvalifikacija i stalnog zaposlenja, uključene u prikupljanje sekundarnih sirovina ili neprijavljene sezonske radove u poljoprivredi i građevinarstvu.

Eko aktiv direktno radno angažuje nezaposlene Rome na održavanju zgrada, zelenih površina i preko sezonskog radnog angažovanja u poljoprivredi okolnih nerazvijenih opština u skladu sa zakonom. Eko aktiv i gradska opština Crveni Krst dele zajednički socijalni cilj, zbog čega će opština zadruzi poveriti deo poslova na održavanju javnih površina a u planu je i realizacija zajedničkih javnih radova. Deo sredstava od naplaćenih usluga, Eko aktiv će ulagati u programe daljih obuka i zapošljavanje Roma u gradskom području.

Poljoprivredno socijalna zadruga "Ražanjke", iz Ražnja, za svoj socijalni cilj ima zapošljavanje seoskih žena i rast prihoda iz postojeće poljoprivredne proizvodnje. Zadruga okuplja seoske žene zainteresovane za zajedničku proizvodnju, promociju i plasman prehrambenih i neprehrambenih proizvoda. Ražanj se kao mala, pretežno poljoprivredna i nerazvijena opština IV kategorije, suočava sa manjkom radne snage i izraženim migracijama, pri čemu migracije mladih i žena ugrožavaju vitalnost zajednice. Zahvaljujući zajedničkom socijalnom cilju u oblasti ekonomskog osnaživanja seoskih žena, opština Ražanj je prepoznala mogućnosti za strateško partnerstvo sa socijalnom zadrugom Ražanjke. Sa tim u vezi pokrenuta je praktična obuka i uključivanje žena u očuvanje lokalno specifičnog nematerijalnog nasleđa, koje se ogleda u proizvodnji zemljanih crepulja za pečenje hleba. Deo sredstava od prodaje crepulja biće usmeravan na obuke i zapošljavanje žena na selu.

Prva poljoprivredno socijalna zadruga "Kamenica" iz Niša, za svoj socijalni cilj ima rast zapošljivosti, samozapošljavanje i zapošljavanje višestruko ugroženih mladih na selu. Zahvaljujući činjenici da su mladi na selu u fokusu omladinskih politika i mera zapošljavanja, zadruga je tokom dve godine uz podršku nemačke organizacije GIZ i Ministarstva omladine i sporta, realizovala različite aktivnosti posvećene samozapošljavanju i zapošljavanju mladih na selu. Realizovane su vredne teorijske i praktične obuke u oblastima bezbednosti hrane, Global GAP, HACCP, zadružnog poslovanja, marketinga, prodaje i drugim, za 110 mladih sa resursom zemlje i/ili postojeće voćarsko-povrtarske proizvodnje. Obezbeđene su pojedinačne subvencije u iznosu od 120.000 dinara za samozapošljavanje 11 mladih (formirana je 1 d.o.o. 2 zanatske radnje, 8 gazdinstava), dok su 3 mlade osobe nakon obuke zaposlene u proizvodnji i menadžmentu 2 komercijalne zadruge. Osim dela sredstava od prodaje primarnih proizvoda (džemovi i sokovi), zadruga je angažovala i sopstveni prostor, proizvodnu opremu, zaposlene i druge resurse na realizaciji podrške zapošljavanju mladih na selu.

RASPODELA DOBITI

Uspešno poslovanje socijalnih zadruga u ekonomskom smislu, podjednako je značajno kao i ostvarivanje socijalnih ciljeva. Održavanje ovog balansa je ključno za opstanak socijalne zadruge.

Za razliku od komercijalnih zadruga (opšte, poljoprivredne, stambene, zdravstvene, potrošačke, studentske, energetske i dr.), zadruge sa prefiksom "socijalne" (poljoprivredno-**socijalne**, zanatsko-**socijalne** i dr.), shodno čl.11 Zakona o zadrugama, **imaju pravo ali i obavezu da najmanje polovinu ostvarene dobiti iz poslovanja, ulažu u ostvarivanje izabраниh socijalnih ciljeva od značaja za ugrožene grupe stanovništva i lokalnu zajednicu.**

Shodno čl. 59 Zakona o zadrugama, **skupština zadruge odlučuje o raspodeli dobiti po usvajanju finansijskih izveštaja.** Istim članom u stavu 2 određen je i **redosled raspodele dobiti.**

Prioritetno, shodno tački **1)** dobit se raspodeljuje na pokriće gubitaka prenetih iz ranijih godina;

U tački **2)** zadrugama je pružena mogućnost **da dobit raspodele u fondove za različite namene.**

Na kraju, shodno tački **3)** sredstva mogu poslužiti i za isplatu neto dobiti ili pripisivanje dobiti ulozima zadrugara.

Shodno čl. 11 Zakona o zadrugama, **skupština socijalne zadruge u skladu sa čl.59 stav 2 tačka 2) Zakona, ima pravo ali i obavezu da donese odluku o izdvajanju min. 50% dobiti u fond namenjen ostvarivanju izabраниh socijalnih ciljeva u zajednici.**

Ova odluka je predmet zadružne revizije u skladu sa zakonom i od presudnog je značaja za pozitivan revizorski izveštaj.

Osim sredstava iz dobiti, socijalne zadruge mogu za potrebe realizacije izabраниh socijalnih ciljeva koristiti i svoju stručnu i fizičku radnu snagu, opremu, pogone za preradu, magacine, prostorije za smeštaj, učionice, energiju, gorivo i druge resurse sa kojima raspolažu. Ovi resursi mogu biti obezbeđeni samostalno ili u partnerstvu sa lokalnim samoupravama, ministarstvima, društveno odgovornim kompanijama, organizacijama civilnog društva, fondacijama i drugim partnerima koji dele iste socijalne ciljeve.

PERSPEKTIVA SOCIJALNOG ZADRUGARSTVA U SRBIJI

U Srbiji postoji svega sedam aktivnih socijalnih zadruga, što je daleko od realnih socijalnih potreba posebno u nerazvijenim i ruralnim sredinama.

Mali broj socijalnih zadruga posledica je odsustva konkretnih mehanizama i programa podrške razvoju socijalnog zadrugarstva. **Socijalne zadruge trenutno uživaju isti tretman kao isključivo komercijalne zadruge i privredna društva.**

Zahvaljujući Memorandumu pod simboličnim nazivom "Ja sam za socijalno zadrugarstvo", koji je potpisalo 13 organizacija, fondacija i medija 29.10.2020. godine, biće pokrenut proces intenzivnije razmene informacija, promocije domaćih socijalnih zadruga i zagovaranja promena prakse na lokalnom i nacionalnom nivou u korist socijalnog zadrugarstva.

Čl. 12 Zakona o zadrugama u okviru mera posebne zaštite države, otvara mogućnost za dalje unapređenje postojeće prakse i obezbeđivanje podrške na lokalnom i nacionalnom nivou, za socijalne ali i druge zadruge.

Partner u procesu unapređenja uslova za socijalno zadrugarstvo je i novoformirano Ministarstvo za brigu o selu, koje svoj identitet vidi u integralnom ruralnom razvoju i snažan je zagovarač zadružnog modela organizovanja i poslovanja.

ANEKS 1

PRIMER UGOVORA O OSNIVANJU SOCIJALNE ZADRUGE

На основу члана 18 .Закона о задругама („Службени гласник РС“, број 112/2015) Скупштина Пољопривредно-социјалне Задруге „Прва пољопривредна социјална задруга“ - Каменица, (даље: Задруга) је на седници одржаној 09.02.2018.године, донела

УГОВОР О ОСНИВАЊУ

Пољопривредно-социјалне задруге „Прва пољопривредна социјална задруга“- Каменица

Основне одредбе

Члан 1.

Задруга је основана: 09.02.2018.године.

Члан 2.

Задруга је регистрована као активан привредни субјект у надлежном регистру са подацима који се региструју у складу са законом.

Пословно име

Члан 3.

Пуно пословно име Задруге је: **Пољопривредно-социјална Задруга „Прва пољопривредна социјална задруга“- Каменица**

Седиште Задруге

Члан 4.

Седиште задруге је: село Каменица бб. 18204 Матејевац, Ниш.

Делатности Задруге

Члан 5.

Претежна делатност Задруге је 10.39 Назив делатности: остала прерада и конзервисање воћа и поврћа.

Задруга може обављати све законом дозвољене делатности.

Задруга ће преузимати, откупљивати, прерађивати и продавати пољопривредне, прехранбене и друге производе Задруге и задругара, вршити промет роба и услуга Задруге, задругара и за задругаре и вршити остале послове од интереса за пословање задруге.

Социјална задруга, сходно члану 11. Закона о задругама, има право али и обавезу да минимум 50 процената добити уложи у социјалне циљеве по избору чланова. У случају Пољопривредно-социјалне задруге „Прва пољопривредна социјална задруга“- Каменица, сходно чл. 11 Закона о задругама, део добити ће бити улаган у програме и пројекте теоријске и практичне едукације теже запошљивих категорија пре свега руралног станивништва а нарочито младих, у области агробизниса, У циљу унапређења услова за њихово запошљавање и самозапошљавање.

Члан 6.

Задруга обавља делатности у складу са законом и другим прописима.

Задруга може отпочети са обављањем одређене делатности када испуни услове у погледу техничке опремљености, заштите на раду, заштите и унапређења животне средине и друге услове прописане законом.

Члан 7.

Задруга, изменама и допунама Уговора о оснивању и задружних правила, на основу одлука Скупштине Задруге може вршити измене пословног имена, седишта и претежне делатности.

Основни капитал Задруге

Члан 8.

Улози задругара чине основни капитал задруге.

Основни капитал Задруге на дан усвајања овог Уговора чине улози задругара у укупном износу од **xxxxxxx динара**.

Члан 9.

Основни капитал Задруге се може повећати: повећањем улога задругара, улозима нових задругара, приписивањем дела нераспоређене добити улозима задругара.

Основни капитал се може смањити, али не мање од 100 динара.

Улози задругара

Члан 10.

Задруга послује улозима задругара.

Задругар може имати само један улог у Задрузи.

Улози задругара могу бити неједнаки, а **минимално xxxxxxx динара**.

Улог и део улога се не могу враћати задругару, залагати нити бити предмет извршења или обезбеђења за обавезе задругара, за време трајања статуса задругара.

Улог задругара не може се преносити правним послом.

Члан 11.

Улози задругара се могу повећати распоређивањем средстава из нераспоређене добити приписивању дела нераспоређене добити улозима задругара.

На основу одлуке Скупштине минимални улог се може повећати од стране задругара уплатом додатних новчаних износа или уношењем ствари или права као неновчаних улога.

Задругари

Члан 12.

Задругари ове Задруге са личним подацима и подацима о уписаним и уплаћеним новчаним улозима и датумом уплате улога су наведени у посебном списку на крају овог Уговора, који је саставни део овог Уговора.

Заступање Задруге

Члан 13.

Директор Задруге је xxxxxxxxxxxx, ЈМБГ xxxxxxxxxxxx, адреса: ул. xxxxxxxxxxxx бр. xx, град/село xxxxxxxxxxxx поштански бр. xxxxx.

Иступање Задруге у правном промету

Члан 14.

Задруга иступа у правном промету у своје име и за свој рачун, а може иступати у своје име и за рачун задругара, или у име и за рачун задругара.

Одговорност Задруга и задругара за обавезе Задруге

Члан 15.

Задруга одговара за своје обавезе у правном промету свом својом имовином.

Члан 16.

Задругари одговарају за обавезе Задруге до висине улога.

Када Задруга у правном промету иступа у име и за рачун појединог задругара, тај задругар одговара за обавезе Задруге у вези са тим правним послом, свом својом имовином.

Управљање Задругом

Члан 17.

Задругом управљају задругари.

Органи задруге су: скупштина, управни одбор, надзорни одбор и директор.

Задруга има мање од 20 задругара, због чега функцију управног одбора и надзорног одбора врши Скупштина задруге.

Члан 18.

Све што није уређено овим Уговором уредиће се задружним правилима, одлукама Скупштине, у складу са задружним правилима, законом и другим прописима.

Члан 19.

Измене и допуне овог Уговора могу се вршити одлуком Скупштине донетом већином гласова укупног броја задругара.

Измене и допуне Уговора о оснивању потписује председник Скупштине, а његов потпис се не оверава.

Законски заступник Задруге је обавезан да након сваке измене и допуне Уговора о оснивању потпише пречишћен текст и достави га надлежном регистру за регистрацију и јавно објављивање.

Члан 20.

Овај Уговор ступа на снагу наредног дана од дана доношења.

ЧЛАНОВИ/ЗАДРУГАРИ

РБ	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ПРЕБИВАЛИШТЕ	ЈМБГ	УЛОГ	ПОТПИС
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

ANEKS 2

PRIMER ZADRUŽNIH PRAVILA - SOCIJALNA ZADRUGA

На основу члана 19. Закона о задругама („Сл. гласник РС”, бр. 112/2015) Скупштина Пољопривредно-социјалне Задруге „Прва пољопривредна социјална задруга” - Каменица. (у даљем тексту: Задруга) на својој седници одржаној 09.02.2018 године донела је :

ЗАДРУЖНА ПРАВИЛА

Пољопривредно-социјалне задруге „Прва пољопривредна социјална задруга” - Каменица

Члан 1.

Задруга је облик организовања физичких лица која пословањем на задружним принципима остварују своје економске, социјалне, културне и друге интересе и који управљају и контролишу пословање задруге.

Члан 2.

Задруга је правно лице које у правном промету има права, обавезе и одговорност на основу Устава и закона, Уговора о оснивању задруге и ових Правила.

ПОСЛОВНО ИМЕ ЗАДРУГЕ

Члан 3.

Пуно пословно име Задруге је: **Пољопривредно-социјална Задруга „Прва пољопривредна социјална задруга”-Каменица.**

СЕДИШТЕ ЗАДРУГЕ

Члан 4.

Седиште Пољопривредно-социјалне Задруге „Прва пољопривредна социјална задруга”-Каменица је: село Каменица бб. 18204 Матејевац , Ниш.

ВРСТА ЗАДРУГЕ И ДЕЛАТНОСТИ ЗАДРУГЕ

Члан 5.

Претежна делатност одређује врсту Задруге па је Пољопривредно-социјална Задруга „Прва пољопривредна социјална задруга”-Каменица по врсти пољопривредна - социјална задруга општег типа.

Као социјална задруга, сходно члану 11. Закона о задругама, Пољопривредно-социјална Задруга „Прва пољопривредна социјална задруга”-Каменица има право али и обавезу да минимум 50 процената добити уложи у социјалне циљеве по избору чланства. Пољопривредно-социјална Задруга „Прва пољопривредна социјална задруга”-Каменица улагаће законом предвиђени део добити у програме и пројекте теоријске и практичне едукације у области агробизниса, усмерене ка теже запошљивим категоријама пре свега руралног становништва а нарочито младих, у циљу унапређења услова за њихово запошљавање и самозапошљавање.

Задруга ће преузимати, откупљивати, прерађивати и продавати пољопривредне, прехранбене и друге производе Задруге и задругара, вршити промет роба и услуга Задруге, задругара и за задругаре и вршити остале послове од интереса за пословање задруге.

Претежна делатност Задруге је 10.39

Назив делатности: Остала прерада и конзервисање воћа и поврћа.

Задруга може обављати и друге законом дозвољене делатности.

ЦИЉЕВИ И ОСНОВНЕ СМЕРНИЦЕ ПОСЛОВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАДРУГЕ

Члан 6.

Циљеви и основне смернице пословне политике Задруге утврђују се оквирно петогодишње програмима рада и пословања задруге, а конкретизују годишњим програмима рада.

Члан 7.

Задруга, изменама и допунама уговора о оснивању и задружних правила, на основу одлука Скупштине Задруге може вршити измене пословног имена, седишта и претежне делатности.

ПРЕСТАНАК ЗАДРУГЕ

Члан 8.

Задруга престаје брисањем из надлежног регистра након спроведеног поступка ликвидације, принудне ликвидације, стечаја или статусне промене која има за последицу престанак задруге.

СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ

Члан 9.

Задруга може вршити статусне промене (поделу, издвајање, припајање и спајање са другим задругама) на основу одлуке Скупштине кад се испуне услови прописни законом.

Задруга може бити оснивач сложене задруге на основу одлуке Скупштине, у складу са законом.

Задруга се не може организовати као привредно друштво или припојити привредном друштву или другом правном лицу које није задруга.

ОСНИВАЊЕ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА

Члан 10.

Задруга може основати привредно друштво у задружној својини у складу са законом.

Приликом доношења одлуке из става 1. Овог члана Скупштина Задруге доноси одлуку о томе која основна средства и који износ укупног капитала у задаружној својини се издваја из Задруге ради оснивања привредног друштва.

Одлукама из става 1. и 2. Овог члана истовремено се, из редова задругара, именују органи управљања привредног друштва у задружној својини и утврђују остала права Задруге као власника капитала.

ИСТУПАЊЕ ЗАДРУГЕ У ПРАВНОМ ПРОМЕТУ

Члан 11.

Задруга у правном промету иступа у своје име и за свој рачун, а може иступати у своје име и за рачун задругара.

ОДГОВОРНОСТ ЗАДРУГЕ

Члан 12.

Задруга одговара за обавезе у правном промету свом својом имовином.

ОДГОВОРНОСТ ЗАДРУГАРА

Члан 13.

Задругари одговарају за обавезе Задруге до висине свог улога годину дана од дана престанка статуса задругара.

Задругари одговарају према трећим лицима лично, сопственом имовином, за обавезе задруге ако злоупотребе задругу за незаконите или преварне радње или ако са имовином задруге располажу као са сопственом имовином.

Члан 14.

Задругар који је иступио или је искључен из Задруге одговара за обавезе Задруге годину дана од дана престанка статуса задругара.

ЗАСТУПАЊЕ ЗАДРУГЕ

Члан 15.

Задругу у правном промету заступа директор без ограничења или са ограничењима која прописује Скупштина својом одлуком о избору.

У случају када директор није изабран Скупштина Задруге ће именовати вршиоца дужности директора који ће Задругу заступати без ограничења или са ограничењима која прописује Скупштина својом одлуком о именовању.

Скупштина Задруге може именовати заступнике са неограниченим или ограниченим овлашћењима за заступање Задруге поред директора као законског заступника.

ПРЕДСТАВЉАЊЕ ЗАДРУГЕ

Члан 16.

Задругу представља директор, а у одсутности директора и по његовом овлашћењу представља председник Скупштине.

СТИЦАЊЕ СТАТУСА ЗАДРУГАРА

Члан 17.

Оснивачи су стекли статус задругара закључивањем уговора о оснивању и уплатом улога.

Члан 18.

Пријем задругара се врши на основу захтева заинтересованог лица достављеног у писаној форми преко деловодника Задруге.

Члан 19.

Одлуку по захтеву за стицање статуса задругара доноси Скупштина Задруге у року 30 дана од пријема захтева, о чему обавештава подносиоца захтева.

Сматра се да је захтев одбијен ако у року од 30 дана од дана подношења захтева подносилац не прими обавештење.

Против одлуке којом се одбија захтев, подносилац може уложити жалбу суду.

Члан 20.

Када Скупштина донесе одлуку о пријему, примљени задругар је дужан да уплати улог на рачун Задруге у року од 15 дана од дана пријема обавештења о пријему и Задрузи достави потписану приступну изјаву.

Приступном изјавом задругар прихвата сва права, обавезе и одговорности прописане уговором о оснивању и Правилима Задруге и изјављује да је упознат са обавезама Задруге насталим пре његовог стицања статуса задругара.

Даном пријема потписане приступне изјаве и доказа о уплати улога у Задрузи лице је стекло статус задругара.

ПРЕСТАНАК СТАТУСА ЗАДРУГАРА

Члан 21.

Статус задругара престаје смрћу, искључењем, иступањем и престанком задруге.

Члан 22.

Скупштина одлуком утврђује којим задругарима је престао статус услед смрти на основу прибављених извода из матичне књиге умрлих.

Статус умрлог задругара може наследити један законски наследник који испуњава услове за стицање статуса задругара, на основу поднетог захтева за наслеђивања, одлуке Скупштине о пријему и приступне изјаве којом прихвата права, обавезе и одговорности задругара прописане уговором о оснивању и Правилима Задруге, преузима сва права и обавезе умрлог задругара, и којом изјављује да је упознат са обавезама Задруге насталим пре његовог стицања статуса наслеђивањем умрлог задругара.

Члан 23.

Скупштина може искључити задругара из Задруге у следећим случајевима ако намерно или грубом непажњом угрожава или отежава остваривање заједничких интереса чланова Задруге и то:

1. Ако се не бави пољопривредом и нема средства за рад у пољопривреди;
2. Ако у периоду дужем од годину дана без оправданих разлога не остварује пословну сарадњу са Задругом из делатности које Задруга обавља,
3. Ако није измирио обавезе које је преузео на основу појединачно закљученог уговора са Задругом у уговореном року,
4. Ако постане задругар у другој задрузи, привредном друштву или другом правном лицу које обавља исте делатности као Задруга и Задрузи је конкурент.

5. Из других разлога које Скупштина утврди основаним и због којег задругар више не може имати тај статус у овој Задрузи.

Члан 24.

Одлука о искључењу се искљученом задругару доставља у писаном облику, са образложењем о разлозима искључења и поуком о праву на жалбу.

Искључени задругар може уложити жалбу суду.

Ако искључени задругар не уложи жалбу статус задругара му престаје даном истека рока за жалбу.

Члан 25.

Задругар може иступити из Задруге подношењем писане изјаве о иступању преко деловодника Задруге.

Захтев се може поднети након испуњења свих обавеза, односно измирења свих дуговања према Задрузи.

Сматра се да је статус задругара престао на дан пријема изјаве о иступању од стране Задруге.

Скупштина доноси одлуку којом се утврђује престанак статуса задругара иступањем на првој наредној седници и налаже директору да задругара који је иступио брише у надлежном регистру у року од 15 дана.

ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАДРУГАРА У СЛУЧАЈУ ПРЕСТАНКА СТАТУСА ЗАДРУГАРА

Члан 26.

Даном престанка статуса задругара, престају права и обавезе задругара, осим права и обавеза утврђених законом и овим Правилима.

Ако обавезе по закљученим уговорима и другим појединачним пословима са задругом доспевају након престанка статуса задругара, или нису измирене у року, задругар и задруга су дужни да испуне ове обавезе независно од тога да ли је статус задругара престао.

ВРАЋАЊЕ УЛОГА ЗАДРУГАРА

Члан 27.

Улози се исплаћују задругарима којима је тај статус престао иступањем или искључењем, а наследницима умрлих по истеку рока одговорности за обавезе Задруге.

КЊИГА ЗАДРУГАРА

Члан 28.

Задруга води књигу задругара као јединствену евиденцију о задругарима, датум стицања и престанка њиховог статуса, врста и износ улога, датум уплате или уношења улога, те датуму исплате улога.

Уписи у књигу задругара се врше на основу одлука Скупштине.

Књига задругара се трајно чува у седишту Задруге, а по престанку Задруге се предаје надлежном историјском архиву.

Задругари имају право увида и право на изводе из књиге задругара, а повериоци могу извршити увид и добити извод на основу писаног захтева, ако докажу правни интерес.

ОСНОВНИ КАПИТАЛ ЗАДРУГЕ

Члан 29.

Основни капитал Задруге, на дан доношења ових Правила, чине улози задругара у укупном износу од XXXXXXXX динара.

Члан 30.

Основни капитал Задруге се може повећати повећањем улога задругара, улозима нових задругара, приписивањем дела распоређене добити улозима задругара.

Основни капитал се може смањити, али не мање од 100 динара.

УЛОЗИ ЗАДРУГАРА

Члан 31.

Задруга послује улозима задругара који су на дан доношења ових Правила уписани и уплаћени новчани улози. Улози су неједнаки при чему је од пет оснивача један уплатио XXXXXXXX динара док су преостала четири уплатила по XXXXX динара.

Задругар може имати само један улог у задрузи.

Улози задругара могу бити неједнаки, а минимални улог је XXXXXX динара.

Улог и део улога се не могу враћати задругару, залагати нити бити предмет извршења или обезбеђења за обавезе задругара, за време трајања статуса задругара.

Улог задругара не може се преносити правним послом.

Члан 32.

На основу одлуке Скупштине улог задругара се може повећати од стране задругара уплатом додатних новчаних износа или уношењем ствари или права као неновчаног дела улога.

Одлуком о повећању улога задругара одредиће се рок уплате разлике износа до утврђеног новог износа минималног улога, односно рок за уношење неновчаног улога.

Улози задругара се могу повећати распоређивањем средстава из нераспоређене добити приписивањем дела нераспоређене добити улозима задругара.

Члан 33.

Задругар коме је престао статус задругара стиче право на исплату улога по истеку годину дана од престанка статуса задругара.

Улог задругара коме је престао тај статус се исплаћује у новцу, а по споразуму са задругаром се може надокнадити у стварима.

Улог задругара коме је престао статус услед смрти, а тај статус није наслеђен исплаћује се законским наследницима у складу са решењем о наслеђивању.

ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАДРУГАРА

Члан 34.

Сваки задругар има право и обавезу да у целости или делимично послује преко Задруге, тако да преко Задруге продаје своје производе и услуге или набавља производе и користи услуге Задруге потребне за обављање своје делатности или на други начин непосредно учествују у обављању делатности ради којих је Задруга основана.

Пословање задругара са Задругом се уређује овим Правилима, одлукама Скупштине и посебним уговорима.

Члан 35.

Директор утврђује на који начин и којим инструментима ће Задруга обезбедити одговорност задругара и обезбеђује те инструменте приликом закључивања уговора.

УПРАВЉАЊЕ ЗАДРУГОМ

Члан 36.

Задругом управљају задругари на начин да сваки задругар има једнака права која се исказују одлукама Скупштине Задруге по принципу „један задругар – један глас“.

ОРГАНИ ЗАДРУГЕ

Члан 37.

У тренутку оснивања Пољопривредно-социјална Задруга „Прва пољопривредна социјална задруга“-Каменица има мање од 20 задругара, због чега ће функцију управног одбора и надзорног одбора вршити Скупштина задруге.

СКУПШТИНА ЗАДРУГЕ

Члан 38.

Скупштину Задруге чине сви задругари.

Сви задругари који су тај статус стекли до дана одржавања седнице Скупштине су обавезни да присуствују седницама и непосредно учествују у раду Скупштине.

Члан 39.

Седнице Скупштине Задруге одржавају се по потреби, а најмање једном годишње.

Седнице могу бити редовне и ванредне.

Члан 40.

Редовном годишњом седницом Скупштине Задруге сматра се седница која се одржава пре истека рока за предају редовних годишњих финансијских извештаја на којој се разматрају резултати пословања у претходној години и усваја извештај о пословању и финансијски извештај за претходну годину, те се разматра и доноси план рада и финансијски план за текућу пословну годину.

Ванредне седнице се одржавају по потреби, нарочито ради спровођења избора органа Задруге због истека мандата или оставки, због хитне потребе доношења одређене одлуке по позиву председника Скупштине, на захтев директора или најмање трећине задругара.

Члан 41.

Седнице Скупштине заказује и њима руководи председник Скупштине или његов заменик, у случају његове спречености.

Председник и заменик председника Скупштине се бирају из редова задругара на мандат од пет година.

Скупштина може разрешити свог председника и његовог заменика пре истека мандата због оставке, губитка статуса задругара, злоупотребе функције, прекорачења овлашћења или несавесног обављања функције.

Након разрешења председника Скупштине одмах се бира други задругар на ту функцију.

Члан 42.

Председник Скупштине мора заказати седницу Скупштине на захтев, директора Задруге или најмање трећине задругара.

Седнице се заказују доставом писаних позива са предлогом дневног реда непосредно, редовном или електронском поштом најмање 10 дана пре дана одржавања.

Ако председник Скупштине не сазове седницу у року од 15 дана по захтеву лица из става 2. овог члана, сазваће је лица овлашћена за сазивање.

Члан 43.

Ако постоји потреба, рад Скупштине се може уредити пословником.

Пословником се уређује начин и рок сазивања седница, утврђивања дневног реда, начин вођења и ток трајања седнице, састављање предлога одлука и закључака, радних материјала и сл. доношење и спровођење закључака и одлука, контрола извршавања одлука као и друга питања од значаја за ефикасно вођење седница.

Члан 44.

На седницама Скупштине се води записник који потписују председник Скупштине или његов заменик, ако је председавао седницом и записничар.

Скупштина може одредити два оверача записника који потписују записник Скупштине.

Записником о раду Скупштине се утврђује број присутних, квалификована већина за доношење одлука, предложени и усвојени дневни ред седнице, садржај одлука и закључака као и број задругара који су се изјаснили за или против предлога појединачне одлуке односно назначавача који задругари су били уздржани од гласања или су издвојили своје мишљење у записник.

Члан 45.

Скупштина доноси одлуке о:

1. Изменама и допунама уговора о оснивању и Правила
2. Доношењу новог уговора о оснивању и нових Правила,
3. Статусним променама, оснивању сложене задруге и престанку Задруге,
4. Оснивању привредног друштва у задружној својини,

5. Стицању и престанку статуса задругара.
6. Избору и разрешењу директора Задруге, именовану вршиоца дужности директора, избору других заступника,
7. Расподели добити и покрићу губитка,
8. Повећању и смањењу основног капитала Задруге и повећању улога задругара,
9. Образовању и укидању огранака Задруге,
10. Усваја план рада, финансијски план и програм развоја,
11. Усваја финансијске извештаје и извештај директора о раду Задруге,
12. Утврђује пословну политику,
13. Доноси инвестиционе одлуке вредности преко милион евра која се утврђује у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан реализовања инвестиције,
14. Стицању и отуђењу непокретне имовине Задруге,
15. Избору, ревизијског савеза и обављању задружне ревизије,
16. Другим питањима у складу са законом.

Члан 46.

Скупштина задруге може доносити одлуке ако седници присуствује већина од укупног броја задругара.

Одлуке о статусним променама, продаји непокретне имовине, усвајању измена и допуна уговора о оснивању и задружних правила, односно доношењу новог уговора и Правила Скупштина доноси већином од укупног броја задругара.

За покретање поступка ликвидације Скупштина одлучује двотрећинском већином гласова.

Остале одлуке се доносе већином гласова присутних задругара на седници.

Члан 47.

Скупштина Задруге одлучује по правилу јавним и непосредним изјашњавањем задругара, подизањем руку или појединачним изјашњавањем по прозивци председника Скупштине.

Скупштина може одлучити да о појединим питањима одлучује тајним изјашњавањем задругара, у ком случају одлуком прописује начин спровођења таквог изјашњавања и утврђивања одлуке.

ДИРЕКТОР ЗАДРУГЕ

Члан 48.

Директора Задруге именује Скупштина Задруге на период од пет година са могућношћу поновног избора. Директор може Задругу заступати без ограничења или са ограничењем које одреди Скупштина одлуком о избору.

Члан 49.

За директора може бити изабрано лице које има средњу, вишу или високу стручну спрему пољопривредне, економске или правне струке.

Члан 50.

Ако директор није изабран Скупштина Задруге бира вршиоца дужности директора на период који не може бити дужи од годину дана.

Члан 51.

Директор Задруге:

1. Заступа и представља Задругу,
2. Организује и руководи радом и пословањем Задруге,
3. Стара се о законитости и одговара за законитост рада Задруге,
4. Припрема и подноси извештај о пословању и финансијски извештај,
5. Извршава одлуке скупштине и обезбеђује поступање по налазима задружне ревизије,
6. Предлаже скупштини и управном одбору доношење одлука из њихове надлежности,
7. Закључује и отказује уговоре о раду и распоређује запослене у складу са општим актима Задруге
8. Одлучује о набавци основних средстава до висине бруто зарада запослених у претходном месецу,
9. Врши друге послове утврђене законом, уговором о оснивању и овим Правилима.
10. Директор задруге је одговоран за примену закона о пословању.

Члан 52.

Директор Задруге може бити разрешен дужности пре истека мандата у случајевима:

1. Оставке
2. Губитка у пословању Задруге који су настали због лошег организовања, руковођења, недовољне контроле и нестручности,
3. Кршења закона, правила и других аката Задруге,
4. Када надлежни државни орган или задружни ревизор утврди да директор у вршењу дужности не поступа у складу са законом, Правилима и другим актима Задруге, те одлукама органа управљања Задруге, и
5. У другим случајевима утврђеним законом.

ОГРАНИЧЕЊЕ ИЗБОРА

Члан 53.

За председника Скупштине и директора задруге не може бити бирано лице које је осуђено за кривично дело против привреде, током периода од пет година рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се у тај период не урачунава време проведено на издржавању казне затвора, као и лице коме је изречена мера

безбедности забране обављања делатности која представља делатност задруге, за време док траје таква забрана.

ЗАБРАНА КОНКУРЕНЦИЈЕ

Члан 54.

Председник Скупштине, директор задруге и запослени у задрузи, не могу да буду задругари, запослени или лица која на основу уговора имају овлашћење да управљају пословима друге задруге исте или сличне делатности, односно не могу имати више од 20% удела у власништву у привредном друштву или у другом правном лицу које обавља исту или сличну делатност као задруга, осим ако су власничка права стекли по основу бесплатне поделе акција у складу са законом којим се уређује приватизација.

ИМОВИНА ЗАДРУГЕ

Члан 55.

Имовину Задруге чини право својине на покретним и непокретним стварима, новчаним средствима, хартијама од вредности и друга имовинска права која је стекла пословањем или правним пословима.

Имовина се образује из улога задругара, средства стечена радом и пословањем и на други начин у складу са законом.

Задруга може користити имовину у својини других физичких и правних лица на начин и под условима утврђеним законом или уговором.

Члан 56.

Имовина Задруге је у задружној својини и њоме располаже Задруга у складу са уговором о оснивању, Правилима и одлукама надлежних органа Задруге.

У случају продаје непокретне имовине у задружној својини, средства остварена од продаје те имовине не могу се поделити задругарима и запосленима, односно не могу се исплаћивати задругарима или запосленима по основу чланства у Задрузи, улога или по правима из радног односа.

Члан 57.

Органи управљања и руковођења, задругари и запослени дужни су да приликом коришћења и располагања имовином Задруге поступају савесно и са пажњом доброг домаћина.

Члан 58.

На непокретној имовини Задруге се могу уписивати заложна права на основу одлуке Скупштине Задруге.

Некретнине се могу продати само на основу одлуке Скупштине.

Члан 59.

На покретнинама се може стављати залога на основу одлуке Скупштине задруге.

Покретнине у задружној својини се могу расходовати и продати одлуком Скупштине.

СТИЦАЊЕ И РАСПОРЕЂИВАЊЕ ДОБИТИ И ПОКРИВАЊЕ ГУБИТКА

Члан 60.

Директор Задруге подноси извештај о пословању Задруге Скупштини.
На основу финансијског извештаја се утврђују резултати пословања Задруге.

Члан 61.

Након усвајања финансијског извештаја Скупштина доноси одлуку о расподели добити која се може вршити следећим редом:

1. За покриће губитака из ранијих година, ако их има;
2. За пројекте и програме едукације теже запошљивих категорија руралног становништва у складу са чл. 11 Закона о задругама и чл. 5 Задружних правила;
3. У фондове, ако су образовани;
4. За приписивање улозима задругара.

Нраспоређена добит, уколико је има, преноси се у наредну пословну годину или користи за унапређење Задруге.

Члан 62.

Задругар може учествовати у расподели добити сразмерно вредности извршеног промета преко Задруге у складу са принципима и критеријумима расподеле добити које утврђује Скупштина својом одлуком о расподели добити и то тек након издвајања мин. 50% добити за социјалне циљеве у складу са чл. 11 Закона о задругама и чл. 5 Задружних правила.

Право задругара на учешће у добити постоји само за време трајања статуса члана задруге.

Задруга врши исплату нераспоређене добити и задругару којем је статус престао односно наследницима умрлог задругара у року од 6 месеци по протеклу пословне године у којој је задругару престао статус.

Члан 63.

Задруга покрива губитак из средстава нераспоређене добити из ранијих година, а ако то није могуће из резервног фонда или других фондова, ако их има, а затим смањењем основног капитала Задруге и из текућег пословања.

ЗАДРУЖНА РЕВИЗИЈА

Члан 64.

Задружна ревизија је контрола усклађености пословања, управљања и организовања Задруге са одредбама закона, задружним принципима и задружним вредностима.

Послове задружне ревизије вршиће надлежни задружни савез са којим Задруга закључи уговор о обављању послова задружне ревизије у складу са законом.

Члан 65.

Редовна ревизија вршиће се сваке две године, а ванредна по потреби.
Ванредну задружну ревизију може затражити било који орган Задруге, најмање

30% задругара, задружни савез чији је Задруга члан, Надлежно министарство или поверилац Задруге.

Члан 66.

Задруга ће задружном ревизору ставити на располагање потребна документа и дати му информације и објашњења неопходна за обављање задружне ревизије и састављање извештаја.

Задружном ревизору ће Задруга омогућити учествовање у раду органа Задруге ради давања одговора и мишљења о питањима која су предмет задружне ревизије.

Члан 67.

Трошкове редовне задружне ревизије као и трошкове ванредне задружне ревизије за чији је захтев извештајем задружног ревизора установљена основаност сноси Задруга.

Ако у ванредној ревизији нису утврђене неправилности, трошкове сnose лица која су тражила ванредну ревизију, тако да рефундирају Задрузи трошкове ванредне задружне ревизије, које је задруга платила пре обављања ванредне задружне ревизије.

Трошкове ванредне задружне ревизије могу сносити овлашћени подносиоци који имају право рефундације од Задруге у случају када су коначним извештајем о задружној ревизији утврђене неправилности због којих је поднет захтев за обављање те врсте ревизије.

Члан 68.

Директор Задруге је дужан да упозна чланове Скупштине са садржајем извештаја о задружној ревизији у року од 15 дана од његовог пријема.

Члан 69.

Задруга може доставити приговор управном одбору ревизијског савеза на извештај о обављеној задружној ревизији у року од 20 дана од дана пријема извештаја.

Задруга је дужна да закључак из коначног извештаја задружног ревизора са оценом и образложењем достави Регистру ради објављивања.

Члан 70.

Задруга је дужна да, у року од 60 дана од дана када је извештај о обављеној ревизији постао коначан поступи по налазима и мишљењу из извештаја и да о томе обавести задружног ревизора, задружни савез чији је члан и ревизијски савез.

Члан 71.

На редовној годишњој Скупштини задруге, директор задруге је дужан да представи коначан извештај о обављеној задружној ревизији и поступке предузете за отклањање евентуалних уочених неправилности констатованих у извештају задружног ревизора.

ЧЛАНСТВО ЗАДРУГЕ У ЗАДРУЖНИМ САВЕЗИМА И ДРУГИМ АСОЦИЈАЦИЈАМА

Члан 72.

Задруга је члан Задружног савеза Србије који јој пружа стручну помоћ и услуге и заступа њене интересе и представља је пред државним и другим органима,

организацијама и институцијама.

Задруга се може пословно повезивати са другим правним лицима са којима има заједничке интересе преко других облика организовања, у складу са законом.

Члан 73.

Задруга може, на основу одлуке Скупштине и под условима предвиђеним законом и актима задружног савеза, чији је члан, са другим задругама бити оснивач окружног задружног савеза.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАДРУГЕ И ОГРАНЦИ

Члан 74.

Унутрашња организација Задруге уређује се актима, које, у складу са законом, доносе надлежни органи Задруге.

Задруга може, одлуком Скупштине, образовати огранке као издвојене организационе делове у којима обавља одређену делатност.

Члан 75.

Директор Задруге, на основу одлуке Скупштине у поступку и на начин утврђен законом и актима Задруге, доноси одлуке о пријему и распоређивању запослених у Задрузи и са њима закључује уговоре у складу са законом.

Трошкови рада запослених обезбеђују се из прихода задруге након подмирења пореза, доприноса и исплата потраживања задругара и коопераната задруге.

САРАДЊА ЗАДРУГЕ СА ДРУГИМ ЛИЦИМА

Члан 76.

Задруга може у оквиру претежне делатности остварити производну и другу сарадњу са земљорадницима и другим физичким лицима која нису задругари.

Односи у сарадњи са лицима која нису задругари уређују се посебним уговором.

Сарадња Задруге са незадругарима не може угрожавати пословање са задругарима нити се може вршити под повољнијим условима или противно циљевима због којих је Задруга основана.

ОБАВЕШТАВАЊЕ ЗАДРУГАРА И ПОСЛОВНА ТАЈНА

Члан 77.

Обавештавање задругара о пословним и другим активностима Задруге врши се непосредно на седницама Скупштине Задруге, а може се вршити на састанцима, путем огласне табле или доставом писаних обавештења и на други начин који одреде надлежни органи Задруге.

Члан 78.

Задругари и запослени у Задрузи не могу јавно износити податке који се сматрају пословном тајном Задруге и односе се на изјашњавање задругара на седницама органа у вези са пословањем задруге и радом њених органа.

Одредбе става 1. овог члана не односе се на задружног ревизора који врши послове задружне ревизије по Уговору са Задругом.

МЕЂУЗАДРУЖНА САРАДЊА

Члан 79.

Међузадружна сарадња остварује се на принципима добровољности и солидарности, демократичности, економског интереса, једнакости и самосталности.

У остваривању међузадружне сарадње Задруга је отворена за успостављање економских и других односа са свим заинтересованим задругарима и задружним савезима.

Задруга остварује међузадружну сарадњу о свим питањима значајним за пословање Задруге преко Задружног савеза Србије чији је Задруга члан.

ПЕЧАТ, ШТАМБИЉ И АМБЛЕМ ЗАДРУГЕ

Члан 80.

Задруга има печат на коме је исписано пуно пословно име и седишта Задруге.

Члан 81.

Задруга може имати и деловодни штамбиљ са исписаним пуним пословним именом и седиштем Задруге, местима предвиђеним за уписивање деловодног броја и датума.

Члан 82.

Задруга у свом пословању користи амблем по одлуци Скупштине:

Цртану фигуру јежа у боји са јабуком у наручју, као симболом чисте природе и хране.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 83.

Питања која нису уређена овим Правилима решаваће се по одредбама Закона о задругама и других закона, одлукама Скупштине и других надлежних органа Задруге.

Члан 84.

Измене и допуне ових Правила врше се одлукама Скупштине Задруге.

Предлог за измене и допуне ових Правила могу дати председник Скупштине, директор Задруге или најмање трећина од укупног броја задругара.

Предлог за измене и допуне ових Правила може се формирати и на основу извештаја о задружној ревизији.

Директор и председник Скупштине су дужни да након сваке измене задружних правила сачине и потпишу пречишћени текст тог документа.

Члан 85.

Ова Правила ступају на снагу наредног дана од дана доношења.

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

Име и презиме

ЈМБГ: xxxxxxxxxxxxxxxxx